

Spireposisjoner foran FNs klimaforhandlinger i Bonn 2018 (SB48/APA1.5)

30. april - 10. mai møtes partene til FNs klimakonvensjon og Paris-avtalen for mellomforhandlinger i Bonn, før klimatoppmøtet COP24 i høst. Her skal blant annet første delen av Talanoa-dialogen holde sted, og land har allerede sendt inn sine innspill og posisjoner til dette. Målet med Talanoa-dialogen er å legge til rette for at partsland og ikke-statlige aktører skal dele historier med hverandre og bygge tillit. Videre skal det være diskusjoner om kjønn og klima. Her er Spireposisjoner, og våre innspill til den norske delegasjonen.

Talanoa-dialogen

Talanoa-dialogen skal handle om hvor vi er, hvor vi vil, og hvordan vi kommer oss dit. På mange måter vet vi svaret på disse spørsmålene allerede. I dag har vi en situasjon hvor de nasjonale målene som Norge og de andre landene hittil har meldt inn som del av Parisavtalen er langt fra tilstrekkelig fra å nå målet om å begrense den globale oppvarmingen til godt under to grader - aller helst 1,5 grad. Og det er dit vi vil. Togradersmålet er ikke godt nok dersom vi vil unngå de verste klimaendringene. Vi må derfor trappe opp innsatsen med å kutte globale utslipp så fort som mulig.

I innspillet sitt til den første delen av Talanoa-dialogen, trekker Norge frem tropisk skog, karbonpris, nullutslippstransport, markedsbasert samarbeid, rettferdig omstilling og Norges nye klimalov, som de viktigste fortellingene Norge ønsker å dele med seg av til resten av verden. Det Norge velger å *ikke* snakke om er **petroleumsvirksomhet**. Under fjorårets klimaforhandlinger (COP23), var verdens øyner rettet mot Norge under det som var Norges første klimaretsak. Dersom Norge ønsker å opprettholde sitt gode rykte i internasjonale fora, mener Spire det er på tide å begynne å ta tak i den store elefanten i rommet - norsk petroleumsindustri.

Når vi vet at det er storstilt utvinning av fossilt drivstoff som er selve årsaken til klimaendringene, må vi også tørre å ta tak i det. Derfor ønsker Spire at Norge i fremtiden kan vise til planer om redusert oljeproduksjon som et positivt virkemiddel som kan etterfølges. Dessverre bidrar nåværende situasjon til det motsatte. At som Norge, fortsette å gi ut letelisenser for å ta opp mer olje, er ikke kompatibelt med målene i Paris-avtalen. Norge har en unik posisjon å gå foran som et foregangsland i arbeidet med å fase ut petroleueminindustrien, som et velstående land med høy grad av teknologisk utvikling og god tilgang på fornybar energi. Norge burde dermed se mulighetene som kommer med å gå inn i en rask og kontrollert utfasing av olje- og gassproduksjon, og ta til orde for at andre land skal gjøre det samme.

Karbonprising og markedsløsninger

Norge viser til å **sette en pris på karbon** som det beste tiltaket for å redusere utslipp sitt innspill. Karbonavgift og kvotemarkeder kan være en måte å samarbeide om utslipp på, men så lenge avgiftene er for lave, antall tilgjengelige kvoter for høyt, og ikke alle sektorer og land er med, vil det aldri kunne være det eneste virkemidlet for utslippskutt. Norge viser til at norske utslipp hadde vært 10-15 prosent høyere uten karbonprising. Samtidig har norske

utslipp økt betydelig fra tiden CO2-avgift ble introdusert. Konkrete virkemidler for å redusere og unngå ytterligere utslippskilder, som for eksempel å ikke gi flere lisenser for å lete etter olje, vil være langt bedre tiltak. Nylig annonserte New Zealand at de slutter å gi ut letelisenser.¹

Spire mener at vi ikke kan basere oss på markedsprinsipper som muliggjør ansvarsfraskrivelse for nasjonale utslipp, med et alt for stort fokus på å muliggjøre fleksible mekanismer, til fordel for land som Norge. Dette gir blant annet Norge et insentiv til å påvirke land slik at de selger sine overskuddskvoter til oss når best tenkelige scenario vil være at overskuddskvoter slettes.

Klima og skog

Når det kommer til klima- og skoginitiativet er Spire enig i at skog er viktig for å nå Parisavtalen. Samtidig er Spire bekymret for at Norges posisjon foran årets forhandlinger er å komme videre med arbeidet med å få på plass verifiserte utslippskvoter fra regnskogbevaring. Å hindre videre avskoging er selvsagt et viktig klimatiltak, men det må komme *i tillegg til*, og ikke i stedet for, reduserte utslipp fra fossile kilder. At Norge er en forkjemper for å få innlemmet regnskogssatsningen i et klimakvotemarked, er et tegn på at mange av de landene som har størst skyld til klimaendringen ikke er villig til å ta de grepene som trengs for å gå til roten av problemet.

Ungdomsdeltakelse og sivilt samfunn

I sitt innspill til Talanoa-dialogen løfter Norge hvor viktig det er å inkludere barn og ungdom i politiske prosesser, både på nasjonalt og globalt nivå. Samarbeidet mellom ungdomsorganisasjoner fra hele verden, og ser hvilken viktig rolle både ungdomsorganisasjoner og sivilsamfunnet generelt har spilt. Dessverre er det tydelig at ungdom fra land i Sør er betydelig underrepresentert på møter om klimakonvensjonen. Vi ser derfor med stor glede på at Norge trekker frem sin ordning med ungdomsdelegat i den offisielle norske delegasjonen som noe positivt og til etterligning.

Klima og kjønn

Under konferansen i Bonn skal det arrangeres en dialog og en "in-session workshop" på kjønn. Det er svært gledelig at koblingen mellom klima og kjønn gjøres tydelig, også i forum som FNs klimaforhandlinger.

Kvinner, særlig i landlige områder og utviklingsregioner, sitter på unik kunnskap om bærekraftig bruk av ressurser og spiller en viktig rolle for å skaffe levebrød til familiene sine. I tillegg er det kvinnene, særlig de fattigste, som blir rammet hardest av klimaendringene. I tilpasningsspørsmål må kvinner spille en tilsvarende viktig rolle, fordi tilpasning er ofte knyttet til områder der kvinner er nøkkelen, som matproduksjon. Klimakonvensjonen, som eneste av de tre Rio-konvensjonene som manglet mandat på kvinners rettigheter og likestilling fra starten, har de siste tiårene hatt stor fremgang i å integrere kjønn på tvers av alle tematiske områder i forhandlingene.

---

¹<https://www.theguardian.com/world/2018/apr/12/new-zealand-bans-all-new-offshore-oil-exploration-as-part-of-carbon-neutral-future>

Paris-Avtalen anerkjenner behovet for likestilling mellom kjønn i formålsparagrafen som et prinsipp for alle klimatiltak. Arbeidsprogrammet fra Lima i 2014, og ikke minst Handlingsplanen for kjønn (GAP) vedtatt av COP23 har som mål å styrke likestilling gjennom politikk og handling, implementering og overvåkning av klimatiltak, i tillegg til en generell oppfordring om økt kjønnsbalanse. Dette er viktige skritt i retning mot en fremtidsrettet og inkluderende global klimapolitikk, men det er viktig å poengtere at vi enda er langt ifra mål. Tilstrekkelige ressurser for å implementere den toårige Handlingsplanen er avgjørende for veien videre, og her kan og bør Norge ta en ledende rolle. Like viktig for en robust implementering av GAP er integrering av kjønn på alle temaområder og at den blir anerkjent som et sentralt element i regelverket for implementering av Paris-Avtalen. Kjønn kan ikke bli sett på som et isolert problem. Det er avgjørende at delegater som forhandler på tvers av alle aspekt av Klimakonvensjonen forstår sammenhengene og stiller krav til kjønnsperspektiv på disse områdene.

I tillegg er det viktig å styrke kvinners representasjon i nasjonale delegasjoner og sammensatte organ i Klimakonvensjonen. Fra 2008-2016 var fremgangen i kjønnsbalanse i klimaforhandlingene minimal, og tendensen er hvert år en høyere representasjon av kvinner i mellomforhandlingene enn COP. Denne trenden må snu dersom vi skal oppnå målet om kjønnsbalanse i Klimakonvensjonen, og tilsvarende utvikle og implementere kjønnsresponsiv klimapolitikk og tiltak.

Spire vil derfor at Norge fortsetter, samt styrker, sin ledende rolle i arbeidet med å oppnå fungerende strukturer for fokus på likestilling i klimakampen. Dette inkluderer en målrettet implementering av den nye Handlingsplanen for kjønn. Spire vil også at Norge jobber målrettet for å styrke kvinners representasjon i nasjonale delegasjoner, samt øvrige organ i Klimakonvensjonen.

Klimafinansiering

Finansiering av klimatiltak er lønnsomme investeringer for fremtiden fordi det vil redusere fremtidige klimakostnader. Det er dyrere å behandle effektene av klimaendringer i fremtiden enn det er å forebygge dem i dag. Vedtaket fra klimaforhandlingene i Paris oppfordrer sterkt industriland til å øke sine bidrag for å nå målet om USD 100 mrd. innen 2020, for å møte utviklingslandenes behov for utslippskutt og tilpasning til klimaendringer. Vi er ikke kommet langt nok, og må oppskalere innsatsen. Derfor mener Spire Norges klimafinansiering bør reflektere en balanse mellom finans som går til utslippsreduksjoner og tilpasning, og at Norge gir bidrag til Tilpasningsfondet fordi det er et fond som når ut til lokale aktører som kjenner sine ressurser og behov best, og som er essensielle i arbeidet med tilpasning. I tillegg bør Norge jobbe for at Det grønne klimafondet ikke kun gir penger til storskala prosjekter, men blir et mer inkluderende fond med fokus på de menneskene som er mest utsatt for klimaendringene.

Utslippskutt

Høyere ambisjoner for utslippskutt er en forutsetning for at partene skal nå 1,5-gradersmålet. Norges tiltak for utslippskutt burde spille dette. De nasjonale målene som Norge og de andre landene hittil har meldt inn som del av Parisavtalen er langt fra tilstrekkelig fra å nå dette målet. Hvis alle land legger seg på samme ambisjonsnivå som Norge, vil det gi en global temperaturstigning på 2-3°C, eller mer - og da har man ikke tatt hensyn til Norges

historiske ansvar. Vi må derfor trappe opp innsatsen så fort som mulig. Norge har en unik posisjon å gå foran som et foregangsland i dette arbeidet, som et velstående land med høy grad av teknologisk utvikling og god tilgang på fornybar energi. Spire mener at Norge må signalisere at ambisjonsnivået på utslippskutt bør økes, særlig i rike land som Norge.

Med vennlig hilsen,

Anna Karlsson
leder for Spire

Siri Karine Olsson
koordinator Spires klimautvalg